

Proves a 3r i 6è de Primària. Vols una educació de guanyadors i perdedors?

Carolina Porta / @carolpacin

Aquest curs es tornen a realitzar les proves estandarditzades als cursos de tercer i sisè de primària a totes les escoles de Catalunya. Aquestes proves s'han presentat com una novetat a la LOMQE (Llei d'educació promulgada pel PP a finals del 2013, coneguda com a Llei Wert). A Catalunya **hi ha famílies d'escolars que es continuen resistint a què els seus fills facin aquestes avaluacions** perquè constaten que incideixen en els processos escolars i són discriminatòries.

Els valors de la pau i de la convivència es tracten sovint a les escoles, especialment al voltant del 30 de gener, quan se celebra el Dia Escolar de la No-violència i la Pau. Aquell dia a l'escola on van els meus fills es van desplegar uns murals de papers on els infants penjaven els seus desitjos al voltant de la convivència. Així es van formar mosaics que reflectien els seus anhels, que s'expressaven segons edats: jugar tots junts, respecte per a tothom, aprendre a escoltar i a comprendre els companys, ajudar-se entre tots... Va ser una activitat molt simple, sense gaire pompa, però, no obstant això, en aquests desitjos infantils subjeia la idea de la interdependència i la importància de la reciprocitat. Mentre pensava si aquesta idea va ser provocada per l'activitat o si tenia relació amb la curta edat dels infants, que poden ser més conscients de les necessitats de les cures i de l'atenció dels altres, vaig assabentar-me de la imminència de les proves de 3r i 6è de primària dins de la implementació de **la LOMQE - o LOMCE en castellà- que, precisament, va en sentit contrari a l'ideal d'inclusió i de convivència.**

Què és això de la LOMQE?

La LOMQE, una llei orgànica "per a la millora de la qualitat educativa", va ser aprovada el 2013 amb els vots a favor del PP i el vot en contra de la resta de partits. Des d'aleshores, **una àmplia majoria de la comunitat educativa** (sindicats d'ensenyament, experts en educació, associacions de pares i mares) **es manifesten contraris a la llei**, sense que, de moment, s'hagi aconseguit la derogació, de manera, que el context en què ens trobem és el del desplegament de la LOMQE, amb diferències segons cada comunitat autònoma.

A la llarga, les proves de la Llei Wert poden ser instrumentalitzades per segregar escoles i alumnes

Amb la llei es jerarquitzen les assignatures tècniques i es menyspreen les artístiques i humanístiques; es reintrodueix la religió com assignatura avaluable; tornen les notes numèriques i les escoles canvien la seva conformació per una estructura jeràrquica, amb major pes de la direcció, minvant les atribucions dels Consells Escolars. A més, la LOMQE també estipula unes **proves estandarditzades a final de cada cicle** que -encara que en principi a molta gent pot semblar-li un petit detall i fins i tot, a priori, estar-hi d'acord-, **condicionen la feina pedagògica i a la llarga poden ser instrumentalitzades per segregar escoles i alumnes.**

Què són les proves de la LOMQE?

La Llei Wert descriu les avaluacions externes com de "caràcter formatiu i de diagnòstic". A Catalunya, des del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, s'estableixin les avaluacions

externes de quart d'ESO, i les de tercer curs i sisè d'educació primària. Encara que totes aquestes avaluacions tenen semblances perquè formen part del mateix marc ideològic i del mateix ordenament jurídic, en aquest article em centraré en les avaluacions de primària.

Les proves poden contribuir a la segregació: les escoles que van rebre una nota baixa no van rebre posteriorment cap suport

Després de l'aprovació de la Llei Wert, a Catalunya van començar a realitzar-se les proves "d'avaluació diagnòstica" a tercer de primària el maig del 2015 i aquest curs, estan anunciades del 5 al 16 de març. Les proves de 6è de primària, que es coneixen com a "proves de competències bàsiques", van introduir-se a Catalunya durant el curs 2009-2010. Aquest curs serà la novena edició, ja que van començar a implementar-se abans de la LOMQE, dins de l'ordenament de la LEC (Llei d'Educació de Catalunya). En aquest sentit, la LEC va ser pionera en establir avaluacions, però **la qüestió fonamental és que hi hagi proves externes estandarditzades i l'ús que se'n faci d'elles**. La Llei Wert permet publicar els resultats d'aquestes proves. I aquest mecanisme contribueix a la competència entre escoles.

És indecent que es publiquin els resultats. El que volen és culpabilitzar la pobresa, quan l'única cosa que queda clara és la segregació escolar del nostre sistema educatiu. <https://t.co/ga0eqQGytj>

— ROSA CAÑADELL (@RosaCanyadell) [February 8, 2018](#)

A Catalunya, de moment, no s'han publicat els resultats d'aquestes proves d'una forma totalment oberta, però **comença a fer-se ús d'aquestes dades** i no en benefici del sistema educatiu i la societat en general. Al contrari, s'estan fent servir, a les jornades de portes obertes d'algunes escoles, com a estratègia per atraure l'alumnat. També fa uns dies va circular un document del Consorci de Barcelona, entre amplis cercles de persones, en el qual apareixia la nota de les proves de competències bàsiques de totes les escoles de Barcelona. A partir d'aquest 'descuit', alguns van confirmar el que ja presumien: que els resultats poden utilitzar-se com publicitat, però no per a la millora de l'educació, ja que **escoles que havien obtingut una nota baixa no van rebre posteriorment cap tipus de suport**.

Per què critiquem les proves de Primària?

És sabut per tothom que fer una diagnosi de la situació educativa de qualsevol comunitat -ciutat, comunitat autònoma o país-, **no caldria que tothom passés un examen, sinó seleccionar una mostra representativa i avaluar-la**. Si es fes d'aquesta manera, es podria aconseguir una àmplia visió del sistema educatiu sense categoritzar escoles ni alumnes. Per a observacions d'aquest tipus, es va promulgar el Reial Decret- Llei 5/2016, establint que momentàniament "fins a l'entrada en vigor de la normativa resultant del Pacte d'Estat social i polític per l'educació, l'avaluació d'Educació Primària serà mostral". A Catalunya, tanmateix, es continua fent a totes les escoles. De totes maneres, censal o mostral, aquest tipus d'avaluació no comporta cap possibilitat de millora perquè:

En primer lloc, es produeix un **frau metodològic** en el fet que les proves avaluen un percentatge mínim de l'aprenentatge dels i de les alumnes i només se centren en dues o tres matèries obviant el desenvolupament integral i de tot l'espectre de cada criatura.

En segon lloc, **les proves controlen i condicionen el currículum i la pràctica docent**, ja que la imposició de les proves comporta la focalització implícita en els continguts marcats per l'autoritat i l'entrenament dels infants amb l'objectiu clar d'obtenir la millor nota possible.

En tercer lloc, amb la introducció de les proves estandarditzades es **precaritza la situació laboral dels mestres**, que de sobte es veuen immersos en un sistema de gestió de resultats i rendició de comptes que els força a moure's en un entorn de competició, relacions de poder i incentius econòmics que distorsionen el sentit últim de la seva feina i vocació.

Finalment, atès que **les proves són estandarditzades i que no tenen en compte ni les peculiaritats socioeconòmiques i geogràfiques de cada centre**, ni tampoc la situació personal de cada alumne/a, acaben esdevenint instruments clars de classificació i segregació de l'alumnat. Aquesta discriminació es fa palès en el cas dels alumnes amb currículums adaptats, els quals -per disposició interna del Departament d'Ensenyament-, estan exempts de fer les proves. Segons sembla els infants amb necessitats educatives especials no hi compten i estirant el fil, si les escoles comencen a dependre dels bons resultats en aquestes proves, perquè els pares els hi facin confiança, també podria passar que s'intentés dissuadir a no fer les proves als alumnes amb rendiment acadèmic baix o fins i tot, que canviïn d'escola. És aquest tipus d'educació que volem?

Eo, [@consorciadubcn](#) [@ensenyamentcat](#) i [#ElPais](#), els nostres fills, mestres i escoles no hi caben als vostres ranquings. [#boicotprovesexternes](#)

— Formatística (@formatistica) [February 8, 2018](#)

Trobada de famílies i associacions a Barcelona

Des del primer moment i fins ara, **algunes famílies es neguen a què els seus fills facin aquestes proves i ho intenten fer de manera conjunta amb altres famílies i escoles**. A Barcelona, per exemple, des de la Federació d'Associacions de mares i pares d'alumnes de Catalunya (FAPAC), l'Assemblea Grogà de Gràcia, la Xarxa d'escoles insubmises i Comissió No a les Retallades Patronat Domènec s'ha convocat a una reunió a les famílies de 3r i 6è de primària per tractar aquest tema el dimecres 14 de febrer a les 20 h a l'Escola Pau Casals-Gràcia.

Des d'aquestes associacions de mares i pares d'alumnes, es continua animant a les famílies a fer **objecció de consciència a les proves** de tercer i sisè de primària com una eina per paralyzar la LOMQE i tot el que representa.

Esperem que aquesta política es pugui aturar i revertir, perquè com s'apuntava a l'inici de l'article, hem d'aprendre a viure i a ajudar-nos uns als altres per a conformar una societat més justa on hi càpiga tothom.

Carolina Porta Pacín és periodista i mare d'alumnes d'una escola pública de la ciutat de Barcelona